

4 - محرّمات احرام

۴ - محرّمات احرام

۲۰۱ م - بر مُحرم واجب است از لحظه ی شروع احرام تا زمانی که محرم است، از برخی امور اجتناب کند که به آنها «محرّمات احرام» گفته میشود.

۲۰۲ م - محرّمات احرام ۲۳ چیز است، که برخی مخصوص مردان و برخی مخصوص زنان و برخی بر هر دو حرام است.

محرّمات اختصاصی مردان:

۱. پوشیدن لباس دوخته

۲. پوشیدن چیزی که تمام روی پا را بپوشاند

۳. پوشاندن سر

۴. سایه بر سر قرار دادن در روز و در حال پیمودن مسافت.

محرّمات اختصاصی زنان:

۵. پوشاندن صورت

۶. پوشیدن دستکش.

محرّمات مشترک بین مرد و زن:

۷. استفاده از بوی خوش

۸. نگاه در آینه

۹. استفاده از زینت

۱۰. روغن مالیدن به بدن

۱۱. کندن یا کوتاه کردن مو از بدن خود یا دیگران

۱۲. ناخن گرفتن

۱۳. بیرون آوردن خون از بدن

۱۴. فسوق (دروغ گفتن و همچنین دشنام دادن و فخرفروشی)

۱۵. جدال (سوگند به لفظ جلاله)

۱۶. کشتن حشرات ساکن در بدن

۱۷. کندن و بریدن درختان یا گیاهان حرم

۱۸. حمل سلاح

۱۹. شکار حیوان وحشی صحرایی

۲۰. عقد ازدواج

۲۱. آمیزش و هر گونه لذت از همسر

۲۲. استمناء (خودارضایی)

۲۳. فرو بردن سر در آب.

۲۰۳ م - برخی از این محرمات که در حال غیر احرام نیز حرام است، در حال احرام گناهش بیشتر است.

محرمات اختصاصی مردان:

۱- پوشیدن لباس دوخته

۲۰۴ م - پوشیدن لباس دوخته مثل پیراهن، قبا، شلوار، کت، پالتو، زیر جامه و امثال آنها، همچنین

پوشیدن لباسهای دگمه داری که با بستن دگمه ی آن به صورت پیراهن و مانند آن درمی آید، برای مردان در حال احرام جایز نیست.

۲۰۵ م - در مسئله ی قبل، تفاوتی بین لباس دوخته، بافته و مانند آن وجود ندارد.

۲۰۶ م - پوشیدن چیز دوخته که لباس محسوب نمیشود، مانند کمر بند، بند ساعت، همیان - که پول در آن میگذارند - و مانند آن اشکال ندارد.

۲۰۷ م - نشستن و خوابیدن روی زیرانداز دوخته شده یا لباسی که پوشیدن آن حرام است و استفاده از آن به عنوان رو انداز اشکال ندارد.

۲۰۸ م - انداختن لحاف یا پتو و مانند آن، که حاشیه ی آن دوخته شده است، روی شانه ها اشکال ندارد.

۲۰۹ م - دوخته بودن حاشیه ی لباس احرام اشکال ندارد.

۲۱۰ م - اگر عمد^۱ لباس دوخته بپوشد، باید یک گوسفند کفاره بدهد؛ همچنین اگر چندین لباس دوخته، مانند شلوار و پیراهن و کت و لباس زیر بپوشد، باید برای هر کدام از آنها جداگانه کفاره بدهد.

۲۱۱ م - هر گاه مُحرم به علت سردی هوا یا بیماری یا عذرهای دیگر، به پوشیدن لباس دوخته ناچار شود، جایز است بپوشد؛ ولی بنا بر احتیاط واجب قربانی را به عنوان کفاره ادا کند.

۲- پوشیدن چیزی که تمام روی پا را بگیرد

۲۱۲ م - مرد مُحرم نباید چکمه و جوراب بپوشد و احتیاط واجب آن است که از پوشیدن هر چیزی که تمام روی پا را میپوشاند؛ مانند کفش و دمپایی و امثال آن اجتناب کند.

۲۱۳ م - پوشیدن دمپایی و کفشی که بند پهن دارد و تمام روی پا را نمیپوشاند، اشکال ندارد.

۲۱۴ م - اگر لباس احرام روی پا بیفتد یا در حال نشست و خوابیده پتو و امثال آن را روی پا بیندازد، اشکال ندارد.

۲۱۵ م - اگر مُحرم از پوشیدن کفش و مانند آن، که تمام روی پا را میپوشاند، ناگزیر باشد، میتواند بپوشد؛ ولی بنا بر احتیاط واجب باید قسمتی از روی آن را بردارد تا تمام روی پا را نپوشاند.

۲۱۶ م - پوشیدن کفش و جوراب و مانند آن کقاره ندارد ؛ اما در صورت پوشیدن جوراب، احتیاط مستحب آن است یک گوسفند به عنوان کقاره قربانی شود.

۲۱۷ م - حرمت پوشیدن چکمه و امثال آن، مخصوص مردان است ؛ ولی احتیاط مستحب آن است که زنان هم آن را رعایت کنند.

۳ - پوشاندن سر

۲۱۸ م - مرد مُحرم جایز نیست سر خود را با کلاه، عمامه، حوله، دستمال و مانند آن بپوشاند.

۲۱۹ م - بنا بر احتیاط واجب باید از گذاشتن هر چیزی روی سر که موجب پوشیده شدن سر میشود، مانند حنا، کف صابون و اشیاء دیگر اجتناب کند.

۲۲۰ م - گوش نیز بخشی از سر است و پوشاندن آن در حال احرام برای مرد جایز نیست.

۲۲۱ م - پوشاندن قسمتی از سر به طوری که عرفاً مصداق پوشاندن سر باشد - مانند گذاشتن کلاه کوچک وسط سر - جایز نیست، اما گذاشتن قرآن و مانند آن روی سر یا خشک کردن تدریجی سر اشکال ندارد ؛ هر چند احتیاط مستحب است از آن نیز اجتناب شود.

۲۲۲ م - اگر عمد^۱ سر را بپوشاند بنا بر احتیاط واجب باید یک گوسفند کقاره بدهد و در صورت فراموشی یا غفلت یا جهل کقاره واجب نیست.

۴ - سایه بر سر قرار دادن

۲۲۳ م - سایه قرار دادن بالای سر در حال احرام و در حال حرکت - رفتن از میقات به مکه و از مکه به عرفات و مانند آن - بر مردان جایز نیست ؛ اما اگر بین راه توقف کند یا زمانی که به مقصد میرسد، زیر سایه برود، اشکال ندارد ؛ بنابراین سفر کردن با اتوبوس مسقف جایز نیست، اما پس از رسیدن به مکه، در منازل و رستوران و مانند آن رفتن زیر سایه اشکال ندارد.

۲۲۴ م - مُحرم باید پس از رسیدن به مکه و پیش از انجام مناسک عمره، همچنین در حال احرام در عرفات و منا، از قرار گرفتن زیر سایه ی متحرک مانند اتوبوس مسقف و چتر، بنا بر احتیاط واجب اجتناب کند.

۲۲۵ م - حکم دو مسئله ی قبل، به روز اختصاص دارد و سوار شدن اتوبوس مسقف در شب اشکال ندارد، هر چند رعایت احتیاط مطلوب است.

۲۲۶ م - در شبهای سرد یا بارانی، احتیاط واجب آن است که محرم با ماشین مسقف و امثال آن حرکت نکند.

۲۲۷ م - قرار گرفتن در سایه ی دیوار و درخت و مانند آن و نیز عبور از زیر سقفهای ثابت مانند پل و تونل، حتی در روز اشکال ندارد.

۲۲۸ م - کقاره ی زیر سایه حرکت کردن، یک گوسفند است.

۲۲۹ م - اگر بر اثر بیماری یا عذر، ناگزیر از حرکت در زیر سایه باشد، اشکال ندارد، اما باید یک گوسفند کقاره بدهد.

۲۳۰ م - حرکت کردن زیر سایه، در هر احرام فقط یک کقاره دارد، هر چند به دفعات انجام شود؛ بنابراین اگر مُحرم در احرام عمره چندین بار زیر سایه برود، بیش از یک کقاره واجب نمیشود. در احرام حج نیز چنین است.

محرمات اختصاصی زنان:

۵- پوشاندن صورت

۲۳۱ م - پوشاندن صورت یا بخشی از آن مثل چانه و گونه، به طوری که متعارف زنان در حجاب از نامحرم یا برای خودداری از شناخته شدن میپوشانند، در حال احرام جایز نیست.

۲۳۲ م - استفاده از ماسک بهداشتی برای پوشش بینی و دهان در حال احرام اشکال ندارد.

۲۳۳ م - پوشاندن اطراف صورت از بالا یا پایین یا دو طرف آن، به طوری که زنان هنگام پوشیدن مقنعه یا روسری به نحو متعارف یا هنگام پوشاندن سر در نماز انجام میدهند و پوشاندن صورت بر آن صدق نمیکند، اشکال ندارد، چه در نماز و چه در حال دیگر.

۲۳۴ م - پوشاندن صورت با بادبزن یا هر وسیله ی دیگر حرام است، اما پوشاندن با دستها اشکال ندارد.

۲۳۵ م - اگر زن در برابر نامحرم کمی از چادر خود را به طوری بر روی صورت رها کند که قسمتی از صورت شامل پیشانی تا محاذی بالای بینی را بپوشاند اشکال ندارد ولی احتیاط واجب آن است که هرگاه در معرض نگاه نامحرم نیست از این کار اجتناب کند.

۲۳۶ م - در مساله ی قبل، احتیاط آن است که نگذارد پوشش مزبور با صورت تماس بیابد.

۲۳۷ م - پوشاندن صورت کفاره ندارد، هر چند احتیاط مستحب است کفاره بدهد.

۶- پوشیدن دستکش

۲۳۸ م - پوشیدن دستکش برای زنان مُحرم جایز نیست.

محرمات مشترک بین زن و مرد:

۷- استفاده از بوی خوش

۲۳۹ م - استفاده از انواع عطر مانند مشک، عود، گلاب و دیگر عطرها ی رایج به هر نحو که باشد، در حال احرام حرام است.

۲۴۰ م - پوشیدن لباسی که قبلاً معطر شده، تا زمانی که از آن بوی خوش به مشام برسد، جایز نیست.

۲۴۱ م - استفاده از صابون و شامپوی معطر بنا بر احتیاط واجب جایز نیست.

۲۴۲ م - بنابر احتیاط واجب، محرم باید از بوییدن هر چیز معطر که به آن عطر گفته نمیشود نیز پرهیز کند مانند گل یا سبزی یا میوه ی خوشبو.

۲۴۳ م - خوردن غذایی که در آن زعفران وجود دارد، برای مُحرم جایز نیست.

۲۴۴ م - خوردن سیب و پرتقال و دیگر میوه های خوشبو اشکال ندارد ولی احتیاط واجب آن است که آنها را نبوید.

۲۴۵ م - مُحرم نباید بینی خود را از بوی نامطبوع بگیرد، امّا بیرون رفتن از محلّ بوی نامطبوع اشکال ندارد.

۲۴۶ م - کفاره ی استفاده ی عمدی از بوی خوش - خوراکی و غیر خوراکی - بنا بر احتیاط واجب یک گوسفند است.

۸- نگاه در آینه

۲۴۷ م - در حال احرام، نگاه در آینه برای آرایش و زینت حرام است ؛ ولی بدون این قصد، مانند نگاه راننده در آینه ی خودرو اشکال ندارد.

۲۴۸ م - آب صاف یا اجسام صیقلی که تصویر در آن دیده میشود، حکم آینه را دارد ؛ یعنی نگاه در آن اگر برای زینت باشد، جایز نیست.

۲۴۹ م - اگر در اتاقی که محرم در آن سکونت دارد آینه باشد و او بداند که گاهی چشمش سهوا به آینه می افتد، ماندن در آن اتاق اشکال ندارد، البته بهتر است آینه را از آنجا بردارد یا روی آن چیزی بیندازد.

۲۵۰ م - در حال احرام تصویربرداری با دوربین عکاسی یا فیلم برداری اشکال ندارد.

۲۵۱ م - نگاه در آینه کفّاره ندارد، اما احتیاط واجب است که پس از نگاه در آن، لبّیک بگوید.

۹ - استفاده از زینت

۲۵۲ م - بنا بر احتیاط واجب محرم باید از دست کردن انگشتری که زینت به حساب آید، پرهیز کند.

۲۵۳ م - اگر انگشتر زینت به حساب نیاید و آن را به نیّت استحباب یا غرض دیگر به دست کند، اشکال ندارد.

۲۵۴ م - انگشتر به دست کردن در حال احرام کفّاره ندارد.

۲۵۵ م - بنا بر احتیاط واجب محرم باید از حنا بستن و رنگ کردن مو اگر زینت به حساب آید و بطور کلی از هرچه زینت محسوب شود پرهیز کند.

۲۵۶ م - اگر پیش از احرام بر دست، پا و ناخن حنا گذاشته یا موها رنگ شده باشد و اثر آن تا زمان احرام باقی باشد، اشکال ندارد.

۲۵۷ م - سرمه کشیدن اگر زینت محسوب شود، همچنین خطّ دور چشم که زنان انجام میدهند، بر مُحرم جایز نیست و بین رنگ سیاه و دیگر رنگها تفاوت وجود ندارد.

۲۵۸ م - عینک زدن اگر برای زینت نباشد، اشکال ندارد.

۲۵۹ م - زیورهایی را که زن معمولاً استفاده میکرده، لازم نیست برای احرام بیرون آورد، اما نباید به مرد، حتی شوهر خود نشان دهد.

۲۶۰ م - پوشیدن زیور برای زنان حرام است ولی کفاره ندارد.

۲۶۱ م - زینت کردن کفاره ندارد.

۱۰- روغن مالیدن به بدن

۲۶۲ م - در حال احرام مالیدن روغن به بدن و موی سر جایز نیست چه از قبیل کرم باشد که برای زینت زده میشود و چه غیر آن و چه معطر باشد یا نه.

۲۶۳ م - اگر بوی روغن خوشبو تا زمان احرام باقی میماند، پیش از احرام نیز استعمال آن جایز نیست.

۲۶۴ م - خوردن روغن و چربی در صورتی که بوی خوش نداشته باشد، اشکال ندارد.

۲۶۵ م - روغن مالیدن در حال ناچاری یا نیاز مثلاً برای مداوا یا جلوگیری از آسیب آفتاب یا عرق سوز شدن بدن اشکال ندارد.

۲۶۶ م - کفاره ی مالیدن روغن، اگر خوشبو باشد، بنا بر احتیاط یک گوسفند است و اگر خوشبو نباشد، بنابر احتیاط اطعام یک فقیر است، اگرچه بعید نیست در هر دو مورد واجب نباشد.

۱۱- زدودن مو از بدن

۲۶۷ م - زدودن موی هر قسمت از سر و بدن، در حال احرام حرام است و در حرمت آن، بین موی زیاد و کم - حتی یک مو - و بین چیدن، کندن و تراشیدن و بین اینکه از بدن خود باشد یا بدن شخص دیگر، فرق نیست.

۲۶۸ م - اگر در حال وضو یا غسل یا تیمم، مویی بدون قصد کنده شود، اشکال ندارد.

۲۶۹ م - اگر ناگزیر از زایل کردن مو باشد - مانند موی چشم که موجب آزار است یا موی سر که موجب سردرد شود- اشکال ندارد.

۲۷۰ م - اگر مُحرم موی سر را با علم و عمد بتراشد، باید یک گوسفند کفاره بدهد، اما اگر از روی

غفلت یا سهو یا ندانستن مسئله باشد، کقاره ندارد.

۲۷۱ م - اگر ناچار شود موی سر خود را بتراشد، کقاره ی آن دوازده مُدّ طعام است که به شش مسکین داده میشود، یا سه روز روزه یا یک گوسفند.

۲۷۲ م - اگر مُحرم موی سر خود را با قیچی یا ماشین کوتاه کند، بنا بر احتیاط واجب یک گوسفند کقاره بدهد.

۲۷۳ م - اگر مُحرم دست به سر یا صورت خود بکشد و یک مو یا بیشتر بیفتد، احتیاط مستحب است به قدر یک مِشت، گندم یا آرد و مانند آن به فقیر بدهد.

۱۲- ناخن گرفتن

۲۷۴ م - مُحرم باید از گرفتن تمام یا قسمتی از ناخن دست یا پای خود، چه به صورت چیدن باشد و چه کندن با هر وسیله، اجتناب کند.

۲۷۵ م - اگر ناچار شود ناخن خود را بگیرد - مانند آنکه بخشی از ناخن جدا شده و بخشی باقی مانده و آزاردهنده است - اشکال ندارد.

۲۷۶ م - گرفتن ناخن افراد دیگر اشکال ندارد.

۲۷۷ م - کقاره ی گرفتن ناخن عبارت است از:

الف) یک ناخن یا بیشتر را از دست یا پای خود بگیرد، برای هر ناخن یک مُدّ طعام.

ب) تمام ناخنهای دست یا پا را کوتاه کند، یک گوسفند.

ج) تمام ناخنهای دست و پا را در یک نوبت کوتاه کند، یک گوسفند و اگر ناخن دستها را در یک نوبت و ناخن پاها را در نوبت دیگر بگیرد، دو گوسفند.

۱۳- بیرون آوردن خون از بدن

۲۷۸ م - مُحرم باید از کاری که موجب بیرون آمدن خون از بدنش میشود بنا بر احتیاط واجب اجتناب کند.

۲۷۹ م - تزریق آمپول و کشیدن دندان، اگر موجب بیرون آمدن خون شود، بنا بر احتیاط واجب جز در موارد ضرورت جایز نیست.

۲۸۰ م - برای بیرون آوردن خون از بدن خود کفاره لازم نیست هرچند مستحب است یک گوسفند بدهد.

۱۴- فسوق

۲۸۱ م - فسوق به معنای دروغگویی، دشنام دادن یا فخرفروشی است؛ بنابراین حرمت دروغ و دشنام در حال احرام بیشتر است، اما فخرفروشی که در غیر حال احرام حرام نیست، در حال احرام حرام است.

۲۸۲ م - فسوق، کفاره ندارد و فقط باید استغفار شود.

۱۵- جدال (سوگند به لفظ جلاله)

۲۸۳ م - مجادله با دیگران در صورتی که به سوگند به نام مقدس «الله» برسد، بر محرم حرام است، مثل این که در گفت و گوی منازعه آمیز با دیگران بگوید: «نه و الله» یا «چرا و الله»

۲۸۴ م - مُحرم باید بنا بر احتیاط واجب از قسم خوردن به نامهایی که ترجمه ی «الله» به زبانهای دیگر است - مانند «خدا» - و نامهای دیگر خداوند مانند رحمن، رحیم، قادرمتعال و... اجتناب کند.

۲۸۵ م - قسم خوردن به غیر خداوند متعال جزو محرمات احرام نیست.

۲۸۶ م - اگر سوگند راست بر زبان آورده شود، مرتبه ی اوّل و دوّم باید استغفار شود و کفاره ندارد، اما برای سوگند بیش از دو بار باید یک گوسفند کفاره داده شود.

۲۸۷ م - اگر در سوگندی که میخورد دروغگو باشد برای یک و دو بار باید یک گوسفند کفاره بدهد و احتیاط آن است که برای دو بار دو گوسفند بدهد و اگر بیش از دو بار قسم دروغ بخورد باید یک گاو کفاره دهد.

۱۶- کشتن حشرات ساکن بدن

۲۸۸ م - کشتن حشرات ساکن بدن مانند شپش، کک و... در حال احرام بنا بر احتیاط واجب جایز نیست.

۱۷- کندن گیاه و درخت حرم

۲۸۹ م - کندن و بریدن و شکستن درخت و گیاهی که در حرم روئیده حرام است و در این حکم فرقی میان محرم و غیر محرم نیست.

۲۹۰ م - گیاهانی که بر اثر راه رفتن یا چریدن حیوانات کنده میشوند از این حکم مستثنا هستند.

۲۹۱ م - کندن گیاه حرم کقاره ندارد ولی واجب است استغفار شود ؛ اما اگر مُحرم درختی را که بریدن آن حرام است، ببرَد، بنا بر احتیاط واجب باید یک گاو کقاره بدهد.

۱۸- حمل سلاح

۲۹۲ م - حمل سلاح برای مُحرم جایز نیست.

۲۹۳ م - حمل سلاح در صورتی که برای حفاظت از خود یا دیگری به آن نیاز دارد، جایز است.

۱۹- شکار حیوانات صحرای

۲۹۴ م - شکار حیوان صحرایی، پرنده و ملخ در حال احرام بر مُحرم حرام است، مگر آنکه از آزار آنها بیمناک باشد.

۲۹۵ م - شکار در محدوده ی حرم، حتی برای غیر مُحرم، جایز نیست.

۲۹۶ م - خوردن گوشت شکار صحرایی بر مُحرم حرام است، چه خودش شکار کرده باشد یا دیگری و خواه شکارکننده مُحرم باشد یا نباشد.

۲۹۷ م - شکار حیوانات دریایی مانند ماهی و خوردن گوشت آنها در حال احرام اشکال ندارد.

۲۹۸ م - ذبح و خوردن گوشت حیوانات اهلی مانند گوسفند و مرغ اشکال ندارد.[۱]

۲۰- عقد ازدواج

۲۹۹ م - بر مُحرم جایز نیست در حال احرام، شخصی - مُحرم یا غیر مُحرم - را برای خود یا دیگری - مُحرم یا غیر مُحرم - عقد کند و اگر عقد کند، باطل است.

۳۰۰ م - در حرمت اجرای عقد، بین عقد دائم و موقت تفاوت نیست.

۲۱- آمیزش

۳۰۱ م - در حال احرام، آمیزش جنسی و هر گونه لذت جنسی مانند بوسیدن، لمس کردن و نگاه همراه با شهوت حرام است.

۳۰۲ م - نگاه زن و شوهر به یکدیگر و نیز لمس دست یکدیگر اگر از روی شهوت و التذاذ جنسی نباشد، اشکال ندارد.

۳۰۳ م - افرادی که با انسان محرم هستند مانند پدر و مادر و برادر و خواهر و عمه و عمو و امثال آنان محرمیت آنان در حال احرام نیز باقی است.

۳۰۴ م - کفاره ی آمیزش با همسر، یک شتر است و در برخی موارد موجب بطلان حج میشود و هر یک از تمتعات دیگر نیز کفاره دارد که تفصیل آن در کتب فقهی بیان شده است.

۲۲- استمناء (خودارضایی)

۳۰۵ م - استمناء - انجام کاری که موجب خروج منی شود - در حال احرام، حرام است و حکم آن همانند حکم آمیزش جنسی است.

۳۰۶ م - اگر استمناء سهواً یا از روی جهل به حکم باشد کفاره ندارد و باید استغفار کند و اگر از روی علم و عمد باشد کفاره آن یک شتر است و اگر نتواند شتر بدهد، قربانی کردن گوسفند کافی است؛ علاوه بر این اگر استمناء با کاری است که او با خود انجام می دهد و پیش از مزدلفه است واجب است حج را تمام کند و در سال بعد آن را دوباره بجا آورد و اگر استمناء بوسیله همسرش انجام شده احتیاط واجب آن است که اینگونه عمل کند.

۲۳ - فرو بردن سر در آب

۳۰۷ م - فرو بردن تمام سر در آب برای مُحرم جایز نیست و در این حکم میان زن و مرد تفاوت نیست و در صورت ارتکاب کفاره واجب نیست.

دفتر مقام معظم رهبری
www.leader.ir

[۱] . احکام مربوط به شکار و کقاره ی آن بسیار مفصل است، اما از آنجا که در حال حاضر مورد
ابتلا نیست، از بیان آن صرف نظر میکنیم.